

N. Bucharin

Världslägets problem

Socialdemokratins eller kommunismens väg? En koncentrerad analys nyåret 1928.

Frams förlag 1928

Förord till den svenska upplagan.

Bucharins här föreliggande analys av världsläget har en alldeles särskild betydelse för Sverges vidkommande. Såväl från direkt borgerligt som från socialdemokratiskt håll behandlar man här i landet förekommande frågor av såväl ekonomisk som politisk art, som om det ej existerade någon värld utanför detta lands gränser. Berör vederbörande läget ute i världen så blir det såsom ett problem för sig — eller skisserar man upp en svart bild mot vilken man sedan visar hur bra arbetarna i detta land har det. Sammanhanget mellan våra förhållanden och läget därute påtalas icke i annat avseende än såsom motiv till nedpressning av de svenska arbetarnas ”höga” löner. Arbetarna måste emellertid vara på det klara med att endast genom en marxistisk klar uppfattning av världsläget kan vi förstå våra frågor härhemma samt komma till ett riktigt ståndpunktstagande till dem samt till de olika partiernas förslag till deras lösning.

Redan i början av sin skrift slår Bucharin fast att ”vi lever i krigens och revolutionens epok”, ”de kapitalistiska ländernas förfallsepok”, — ett upprepande av Lenins definition av den nuvarande utvecklingsperioden, vilken han kallade ”den döende kapitalismen”. Denna utgångspunkt samt även dess ypperliga bevisande med en rad av intressanta fakta är för Sverges arbetare mycket nyttig. Det socialdemokratiska partiets ordförande myntade ju för några år sedan den över hela landet omtuggade satsen: ”Världsrevolutionen har gått och lagt sig”. Kring detta tema har borgare och socialdemokrater komponerat ett flertal variationer om ”ljusning”, ”bättre tider”, ”normala tider” o. s. v. i det oändliga. Många arbetare som trott på förkunnelser av denna art har redan lärt om. Men det ges stora massor som ännu ej gjort detta utan fortfarande tror denna falska och till undergång ledande lära. Dessa måste snarast bringas till ändrad uppfattning och härvid är Bucharins framställning av stort värde. Hans påvisande av de kapitalistiska motsättningarna samt deras våldsamma skärpning öppnar hos varje arbetare, som läser hans skrift, blicken för motsvarande företeelser i mindre skala här hemma samtidigt med att den rätta förståelsen av dessa företeelsers karaktär skapas.

Den framställning som gives av de socialdemokratiska och reformistiska ledarnas inställning till och politik i olika frågor stämmer utmärkt väl med vad som sagts och säges från ledande svenska socialdemokrater. Några få exempel. Vennerströms uttalanden under storkonflikten: ”Arbetarna går det ingen nöd på. Men hur går det med malmexporten och pappersmassexporten och Sverges handelsbalans?” Läggs därtill alla uttalanden från de ledande L.O.-männen samt deras praktiska åtgärder under konflikten, vilket allt gick ut på arbetarnas nederlag. Tänk vidare på den socialdemokratiska pressens uppmaningar till förlikning, kompromiss och underkastelse. Och just i det moment, då denna skrift går i tryck kommer en artikel i den största fackförbundstidningen, Metallarbetaren, som klart bevisar riktigheten av Bucharins påstående: ”socialdemokraterna, dessa huvudsakliga stöd för det kapitalistiska systemet”. I Metallarbetaren skrives:

”Vad som måste göras klart för varje fackföreningsmedlem det är, att man kan icke driva upp sina löneanspråk hur långt som helst det måste naturligtvis även här finnas en gräns. Talet om ”näringslivets tryckta läge” är nog icke endast en borgerlig fras, utan det ligger nog ett visst berättigande i detta resonemang, som icke kan avfärdas med en axelryckning — *detta bör vi hålla i minnet inför kommande strider på arbetsmarknaden.*”

— — —

”Det är sannerligen icke nog med att fackföreningsrörelsen sysslar med lönepolitik och vad därmed hänger samman, utan den måste ävenså mer ingående rikta intresset på produktionen. Det guerillakrig, som f. n. råder på arbetsmarknaden, kan arbetare och arbetsköpare vara lika glada åt om det elimineras bort. Vi kan också förmärka, att det rör sig mot ett närmande mellan arbetare och arbetsköpare. I industriens klassiska land England går man som vanligt före och så även i detta fall. Där har sålunda, som Metallarbetaren i ett tidigare nummer relaterat, arbetsköpare och arbetare varit tillsammans för att diskutera möjligheterna av ett samarbete inom produktionen. Även i vårt land ser det ut som det skulle finnas någon enstaka arbetsköpare, som kommit att tänka på, att *det för det allmännas bästa är av behovet påkallat, att man försöker skapa samförstånd mellan arbetare och arbetsköpare.*”

Bättre kan förvisso ej Sigfrid Hanssons ”socialistiska synpunkter” på kampen mellan kapital och arbete få uttryck och ett allvarigare tecken på hur långt det gått i socialdemokratins förborgerligande kan knappast uppletas. Det skulle i så fall vara Rickard Lindströms lovsång till Tändstickstrustens pris. Genom kapitalistisk utveckling av denna art menar denne ”teoretiker” och arbetarungdomsledare att arbetslösheten och de tryckta förhållandena för arbetarklassen skall bringas ur världen. Erinra vi så till sist om den praktiska politik den svenska socialdemokratin fört i arbetslöshetsfrågan, arbetsfredslagstiftningen m. fl. dylika typiska arbetarfrågor samt om de stora motionerna från socialdemokratiskt håll om statsbank, arvskatt samt majoritetsval, så har vi säkert givit en visserligen koncentrerad men dock tillräckligt tydlig bild av svensk socialdemokrati och reformism. Läsaren kan utan svårighet konstatera dess tvillinglikhet med de typer Bucharin presenterar och gisslar efter förtjänst. De svenska socialdemokraterna är ju f. ö. tämligen begränsade efterapare och eftersägare till sina kolleger i andra länder. Och deras utgivande just nu av H. de Mans av hela världens borgarpress med jubel hälsade likvidering av marxismen, ”Socialismens Psykologi” samt makarna Webbs nödrop och bön till bourgeoisin att för all del lyssna till och följa socialdemokraterna såsom enda sättet att undvika revolutionen, kan till sist anföras såsom bestyrkande slutord till vad ovan anförts.

Det ökade inflytandet av kommunisterna i fackföreningarna som Bucharin påpekar är också karaktäristiskt för läget här hemma. Ävenså arbetarnas förnyade uppvaknande och vilja till kamp. Den nya period, Bucharin konstaterar, såsom påbörjad, framträder glädjande klart även i vårt land. De slutsatser B. drar om vad som skall göras, hur motståndarna grupperar sig samt på vilka frontavsnitt kampen föres får alltså inte blott läsas såsom gällande för arbetarna därute i de stora länderna, utan de måste studeras och förstås såsom riktlinjer för oss, för den svenska arbetarklassen i dess kampavsnitt på den internationella fronten. Endast om den kommunistiska litteraturen blir förstörd på så sätt blir dess studium av nytta och värde. Den kommunistiska litteraturens plats är i dag inte i bibliotekens och läsrummens hyllor, utan den är den levande verklighetens praktiska handböcker, i vilka livet sjuder — livet d. v. s. mänsklighetens tusenåriga kamp med nederlag, besvikelse och lidande där nu trots allt massornas slutliga avgörande seger skönjes. Må Sverges arbetarmassor bli en verksam del av den revolutionära våg, ”som slutgiltigt spolar bort de sista resterna av det kapitalistiska barbariet”.

Stockholm i maj 1928.

Nils Flyg.

I. Den internationella ekonomiens frågor och det kapitalistiska systemets kris.

Vi vet alla, och för oss alla är det ett axiom, att vi lever i *krigens och revolutionens epok*, i en epok, vilken som helhet är en de kapitalistiska ländernas förfallsepok, om också kurvan för den kapitalistiska utvecklingen i enskilda land eller grupper av land här och där är stigande. En viss "förkänsla" av denna sanning stiger t. o. m. upp i hjärnan på den *borgerliga* samhällsvetenskapens främsta representanter, en Sombart m. fl.

Om vi utgår från en sådan allmän värdesättning av kapitalismens läge, så följer därav ingalunda, att vi förnekar fakta i en partiell stabilisering av kapitalismen. Inte bara detta — det är fullkomligt omöjligt att förneka en hel rad plötsliga konjunkturstegringar och högkonjukturer inom ramen av denna partiella stabilisering. Utan tvivel kan man konstatera en *tillväxt i produktionen*. Vi måste fastslå en ovanligt snabbt försiggående *teknisk rekonstruktion*, framförallt i Tyskland. Likaså föreligger utan tvivel också en — partiell och övergående — *politisk* stabilisering i den kapitalistiska regimens viktigaste knutpunkter, genomförd delvis med tillhjälp av vita terrorn, fascismen och förintandet av kvarlevorna av demokratiska "friheter", delvis med tillhjälp av de socialdemokratiska partierna, dessa huvudsakliga stöd för det kapitalistiska systemet i vår tid. Men denna partiella stabilisering kan inte dölja — inte ens för många borgerliga ekonomer —, att den försiggår i en tid av kapitalismens förfall, i en epok av fortgående förruttnelse. Den partiella stabiliseringen har antagit olika former, former som icke tillåter en något så när friktionsfri utveckling framåt av det kapitalistiska samhället. Tvärtom: dessa former är själva ingenting annat än en produkt av efterkrigs-krisen och döljer i sig sådana motsägelser, lider av sådana oerhörda inre sjukdomar, att de själva framkallar ytterligare konflikter och kriser, överhuvud krisartade företeelser. Jag ska här anföra endast några av dessa förändringar i strukturen, som har försiggått i själva den kapitalistiska hus-hållningens *byggnad*.

Först och främst måste här nämnas *förskjutningen av det ekonomiska livets tyngdpunkt från Europa till Amerika*. Jag erinrar bara om en rad allmänt kända siffror om Förenta staterna: 60 procent av världens stålproduktion, 72 % av oljeproduktionen, 55 % av kopparproduktionen, 43 % av kolbrytningen, nära 20 millioner automobiler (av världsproduktionens 24 millioner) framställdes i Förenta staterna; över hälften av hela världens guldförråd befinner sig i amerikansk ägo. Denna tyngdpunktens förskjutning till Amerika medför ett stort antal nya svårigheter för den kapitalistiska regimen och hotar med jättekonflikter inom världshushållningen. *För det andra Englands förfall*. England har redan blivit en ockrarstat, en oerhörd parasit. Några belägg: 1925 utgjorde vinsten på hela den engelska varuhandeln 100 milj. pund sterling, profiterna av kapalexporten och andra bankoperationer 420 milj. pund; 1926, året för den stora strejken som skakade Englands hela ekonomiska organism, gick utdelningarna i 1,500 aktiebolag upp till i genomsnitt 11,8 70, medan året förut, 1925, då man inte hade någon sådan strejk och engelska industrin ännu inte skakades av denna väldiga kamp, genomsnittsutdelningen för samma bolag utgjorde 10,5 %, d. v. s. mindre än utdelningen för strejk-året. Hur förklara denna företeelse, att inkomstnivån inte bestämmes av industrins läge? Den förklaras därmed, att det engelska kapitalet får sina huvudsakliga profiler icke ur engelska industrin utan på försäljningen av koloniala råämnen — gummi, te, olja, etc. Så kan vi konstatera, att England har förvandlat sig till en parasit, en ockrarstat, vars industriella företag, alltifrån kolgruvorna, blir allt mindre räntabla och vars exportindustri genomgår en specifik kris, där politiken med stora kapitalplaceringar i industrin har blivit omöjlig och där det till följd härav *inte finns någon grundval för en teknisk reorganisering* av industrin. Detta Englands förfall åtföljes av en *kronisk arbetslöshet*, vilket förintar förhoppningarna på en reorganisation av den engelska industrin med de kapitalistiska metodernas hjälp. Inte för ro

skull opererar en del kretsar av engelska bourgeoisin med iden om en masseexport av folk till Australien och malthusianismen har fått en ny blomstring.

Slutligen måste vi framhålla *en hel rad motsatser i Central-Europa*, som gav anledning till det bekanta bevingade ordet om "Europas balkanisering". Korsningspunkten för alla dessa europeiska motsatser är Tyskland. I exemplet Tyskland kan man uppvisa nästan alla dessa motsägelser. Å ena sidan kan Tyskland peka på stabiliseringsframgångar, som intet annat land i världen har maken till, och detta såväl i fråga om teknik som ifråga om kapitalets organisation. Så nedsattes exempelvis produktionspriserna starkt och Tysklands konkurrensförmåga på världsmarknaden höjdes. Å andra sidan erbjuder oss samma Tyskland en bild av utomordentligt hotande faror, som härrör ur den av Versailles skapade ordningen på den europeiska kontinenten.

F. n. är frågan om *skadeståndsprestationerna* ytterst tillspetsad. I Rheinisch-Westfälische Zeitung av den 14 oktober 1927 läses, att ingen människa i Tyskland vet, hur det ska lyckas att ur den nya budgeten få fram 1,250,000,000 mark för skadeståndsbetalning. Härtill kommer ytterligare frågan om *räntetjänsten* för skulderna samt Tysklands statsskuld (utanför skadeståndsskulderna); den senare belöper sig enligt riksbankschefen Schachts beräkningar till 10 milliarder mark. Dessa betalningar nödvändiggör en stegring av exporten, men Tyskland har en betalningsbalans vars passivitet ännu överträffar förkrigstidens och därvid får man inte glömma, att det är frågan om det "stympade" Tyskland, som till det yttersta utplundrades genom Versailles-freden. Motsägelserna mellan den tyska produktionens prestationsförmåga och Tysklands styrka som stat kommer med yttersta skärpa till uttryck i detta lilla exempel. Bilden måste ytterligare kompletteras med (något som har största betydelse) att det sker en skärpning i den klasskamp, som uppstår just på grund av stabiliseringsprocessens vidareutveckling och de alltjämt fortskridande inre motsägelserna.

Tyskland är ett klassiskt land i detta avseende. Maximala framgångar i stabiliseringen och samtidigt maximala svårigheter, som undergräver denna stabilisering. Det är en god illustration till det nuvarande läget: stabiliseringen rör sig i former, som beror på efterkrigs- och krigskrisen; och *just* därför erbjuder den kapitalistiska världen — för att nu inte tala om en rad andra fakta — en så förvirrad bild, med en så jättestor mängd inre stridigheter och konflikter, vilka ofrånkomligt driver fram till alltjämt större konflikter och alltjämt starkare skakningar. Till allt detta kommer ytterligare sådana "små" fakta, som Sovjet-Unionens bestånd och utveckling och tillväxten av den koloniala rörelsen i Indien, Kina, Indonesien o. s. v. (Därom längre fram.)

Man kan dessutom konstatera, att sista tiden motsättningarna *mellan de kapitalistiska makterna* likaledes har stärkts — framför allt mellan de europeiska staterna och Amerika — likaledes mot sättningsarna mellan den kapitalistiska världen (med England i spetsen) och *Sovjet-Unionen*. Allt detta medför å ena sidan inom de kapitalistiska staterna en tillväxt för tendenserna att sammanfatta det ekonomiska livet, att forcera koncentrationsprocessen och centralisera kapitalet. Jag skulle vilja formulera det så, att medan vi å ena sidan nu kan konstatera en ökning i konflikterna mellan de kapitalistiska statsorganen — trots alla försök att förena och att klistra över konflikterna —, så tvingar å andra sidan denna konflikternas ökning bourgeoisin att inom sina egna länder så starkt som möjligt forcera kapitalets koncentration och centralisering. Eller med en annan formulering: f. n. stärks utvecklingstendensen till statskapitalism under borgerlig diktatur. Jag uppfattar absolut inte denna tendens så, att vi nu skulle kunna konstatera en betydande tillväxt i de borgerliga statsfunktionerna omedelbart på det ekonomiska området — men ändå föreligger en viss ökning. Jag tänker därvid på, att under efterkrigsåren och framför allt de sista åren tendensen till bildande av stora truster (icke syndikat eller karteller utan just *truster*, d. v. s. sammanslutningar av produktionsenheter av olika typ, kombinerade och icke kombinerade) skrider framåt

med en fruktansvärd hast. Det ekonomiska livets koncentration och centralisering marscherar med sjumilasteg. Man skulle kunna säga, att en process av ”*själva statsmaktens förtrustning*” försiggår, d. v. s. att bourgeoisins statsmakt mer än någonsin råkar i omedelbart beroende av de stora och starka kapitalistiska koncernerna eller kombinationerna av sådana koncerner. Med andra ord: det försiggår en process av företagarorganisationernas sammanväxning med statsapparaten, ehuru väl i det övervägande antalet fall denna process icke åtföljes av något förstatligande av dessa ”hushållningsorgan”. Därför kan man här ännu inte tala om statskapitalism. Men det är redan en förberedelse till detta, en tendens åt det hållet. Det är klart, att här inte är frågan om något kvalitativt alldeles nytt, men jag måste säga, att ännu aldrig under kapitalistisk tid har denna process utvecklats så starkt som just nu, och det förefaller mig som om man icke får lämna denna omständighet ur sikte.

Ta t. ex. *Tyskland*. I Tyskland tillhör av summa 18 milliarder mark stamkapital hos bolagen 2½ milliarder kemiska industrins trust och ståltrusten, som kontrollerar 2/3 av stålproduktionen, har ett undantagslöst välde och bestämmer landets politiska grundlinje. Kemiska trusten koncentrerar 80 % av den kemiska produktionen i sina händer. Av den elektriska energiproduktionen ligger 4/3 i statshänder. Den tyska industrin är bokstavligen nära nog fast sammansluten till en enda stor knut, i sin tur återigen omedelbart förbunden med den tyska republikens hela inre och yttre politik. Detta är den ena utvecklingstypen, den som går ut på kapitalets koncentration och centralisering, den ena typen av tendensen till förberedandet av statskapitalismen.

Det *japanska* hushållningslivet har inte genomgått några sådana skakningar som de europeiska länderna. Men det är karaktäristiskt, att f. n. där 30 % av industri- och bankkapitalet (för att inte räkna med järnvägarna) omedelbart tillhör staten. Den japanska imperialismen lever i oöverbanneliga motsättningar mot den amerikanska och engelska imperialismen. Därför förstärker den, ansatt utifrån, den inre tendensen i riktning mot statskapitalismen. Den omständigheten, att utrikespolitiska faktorer pressar kapitalismen i en hel rad länder till konsolidering och organisering, finner sin klassiska bekräftelse i exemplet Japan. Japan är den *andra* typen för i det väsentliga samma tendens.

Som *tredje* typ nämner jag *Italien*. Här utvecklar sig kapitalismen utan tvivel till en egenartad form av statskapitalism och en egenartad typ av statsmakt. Vad är innehållet i den s. k. arbetets magna charta? Mussolini talar om en ”korporativstat”. ”Korporativstaten” är, som han uppfattar den, ytterst ingenting annat än den österrikiske socialdemokraten Otto Baners ”funktionella demokrati”. Enligt denna teori består demokratin i de olika yrkenas, klassernas, gruppernas o. s. v. representerande alltefter sin ”funktion” i samhällslivet. Företagaren leder driften och ger befallningarna, arbetaren arbetar och lyder företagaren, konsumenten köper och försäljaren säljer. Om man tar dessa olika ”funktioner” (som Otto Bauer så finkänsligt kallar det och deras representation, så har man — berättar oss Otto Bauer — en egenartad icke-parlamentarisk statstyp. Hela plattheten hos Otto Bauer består i, att han inte löser *maktfrågan* och inte avgör frågan, *vem* denna mekanism tjänar och vem som leder den. Men just det är ju huvudsaken. Mussolini har avskaffat parlamentet, bygger upp sin fascistiska ”korporativstat” och vill med egenartade metoder t. o. m. dra med arbetarna i detta uppbyggande. Han jagar isär de riktiga fackföreningarna och organiserar *fascistiska* ”fackföreningar”, han ställer vissa bestämda personer i ledningen av dem och sedan bygger han — på basis av ”representation” från handelskamrar, industriföretagare, bankirer och de nämnda fascistiska fackföreningarna — upp sin fascistiska ”korporativstat”. Från de ekonomiska tendensernas synpunkt betyder allt detta en egenartad form av *statskapitalism*, där statsmakten kontrollerar och utvecklar kapitalismen. På basis av en hänsynslös utsugning av arbetarklassen genomföres denna politik av Italiens industrialisering. Med tillhjälp av de fascistiska fackföreningarna sänkes lönerna, förlänges arbetsdagen, införes ”disciplin” i företagen och å

andra sidan regleras priserna på industrivaror etc. Under de sista två åren sjönk de italienska arbetarnas lön oavbrutet och utgör nu 70 å 75 % av förkrigslönen. Detta är grundvalen för Italiens industrialisering. Här har man ett exempel på den tredje typen av statskapitalismens tendenser.

Slutligen måste jag omnämna de tämligen originella former, som vi ser i *Österrike*, former av — om man så får uttrycka sig — en ”municipal-kapitalism”. Jag tänker därvid på de kommunala företagen, där socialdemokratiska partiet har ett stort inflytande.

Detta är *huvudtyperna* för denna inre ekonomiska reorganisation sådan den försiggår i de viktigaste ländernas kapitalistiska organismer.

Så har vi å ena sidan en tillväxt i motsättningarna mellan de olika kapitalistiska staterna. Å andra sidan ser vi en fortsatt process av organisering av de kapitalistiska krafterna inom länderna, vilket kommer till uttryck i riktning mot statskapitalismen. Det är fullkomligt absurt att som den tyske socialdemokratiske teoretikern Hilferding (som f. ö. överdriver kapitalismens ”organisationsarbete” och förtiger processens klasskaraktär) härav dra den slutsatsen, att kapitalismen är på väg till ett tillstånd, som icke känner några krig etc. Raka motsatsen är riktig. Om de yttre komplikationerna och konflikterna gynnar dessa tendensen till de kapitalistiska krafternas sammanslutning inom landet, så tillspetsar de kapitalistiska krafternas sammanslutning inom landet å sin sida ännu mer konflikterna mellan de kapitalistiska staterna, därför att med denna utveckling följer en skärpt konkurrens, därför att denna utveckling åtföljes av en ökning av motsättningen i tullhänseende etc. ”Icke fred utan svärdet” medför en sådan organisatorisk tendens.

Den är ett uttryck icke för en ”ultraimperialism”, som blivit fredlig, som satt på sitt huvud Nationernas förbunds fredsnattmössa, utan tvärtom uttrycket för kampens tillspetsning, en tillspetsning av konflikter som absolut oundvikligt måste leda till en katastrof, till ”den andra krigsronden”. Marknadsproblemen tillspetsas. Frågan om kampen mot Sovjet-Unionen likaså. Trycket på arbetarna har stärkts. *Krigsfaran har ännu aldrig varit så tillspetsad som just nu.* De statskapitalistiska tendenserna löser icke detta problem, de tillspetsar det bara ytterligare. Konferenser å la ”avrustningskonferensen” är ett pacifistiskt bedrägeri från imperialisternas och socialdemokraternas sida.

II. Arbetarklassens läge.

Hur påverkar nu denna utvecklingsmekanik *arbetarklassens läge* och hur återspeglas den däri?

Tar man *arbetslörens nivå*, så visar det sig, att med undantag av Förenta staterna och andra transoceaniska länder har arbetslören *icke* uppnått förkrignivån. Förhållandet är ungefär följande:

I *Tyskland* utgjorde reallönen i juli 1927 för kvalificerade arbetare 93 % av förkrigslönen, för icke kvalificerade 100 %. Enligt andra uppgifter utgjorde i april 1927 de kvalificerade arbetarnas nominella lön 135,8 %, men dyrtidsindex 146,4 %, så att *reallönen visar ett minus*.

I *Storbritannien* utgör genomsnittslönen icke mer än 90 % av reallönen före kriget. Särskilt stark är nedgången i de viktigaste industrigrenarna — textiler, kol, järn — och man räknar med *fortsatt sänkning*.

I *Frankrike* var i Paris i slutet av 1926 arbetslönen endast hos typograferna högre än före kriget, i alla andra yrken *lägre*: 65-87 %.

I *Italien* har arbetarna efter den sista lönesänkningen 70-75 % av förkrigslönen.

I *Förenta staterna* föreligger i genomsnitt en *lönehöjning* med 30 %, men här råder väldiga olikheter mellan olika produktionsgrenar och områden.

Kapitalismen i Europa, där arbetarna ännu ej kommit upp till förkrigslönen, är inte ens nöjd med detta läge. Man anser, att arbetslönen måste ytterligare pressas ner. Det finns t. o. m. en hel rad "lärd" forskare, som oförblommerat kräver ett fortsatt tryck på arbetarklassen. Så utvecklar exempelvis den svenske professor *G. Cassel* en för sin fräckhet utomordentligt bekant teori. Han säger, att vår tid är monopolens tid. Monopolet är en mycket skadlig sak, emedan endast människornas, kapitalens, varornas rörelsefrihet garanterar största möjliga tillväxt i produktionskrafter. Men nu? Ja, nu har vi monopol. Men vad för monopol? Vi har företagamonopol — vilket är illa — men vi har också *arbetarmonopol* (arbetarfackföreningar) — och det är ännu värre. Nu är fackföreningarna, d. v. s. arbetarklassens "monopol", starkare än företagamonopolen, d. v. s. syndikaten, trusterna o. s. v. Arbetslönen är därför för hög och ger anledning till all möjlig nöd. Huvudorsaken till arbetslösheten, kriserna o. s. v. består enligt Cassel i — alltför höga arbetslöner! Därför också arbetslösheten. Med billigare lön kan man också sysselsätta flera arbetare. Och han föreslår förintandet av arbetarklassens "alltför stora monopol" och den "alltför höga" arbetslönen.

Detta betyder: undertryck och slå sönder t. o. m. de nu förefintliga fackföreningarna, pressa ännu mer ner arbetslönen och upp arbetsdagen än vad kapitalismen redan hunnit göra.

Vi kan följaktligen dra slutsatsen, att kapitalismens partiella stabilisering försiggår på basis av arbetarnas skärpta utsugning; dess hjälte är det förtrustade kapitalet och förutsättningen är arbetarorganisationernas söndersläende. Det är betecknande, att förtrustning och kartellering i regel är följt av uppläggning av antistrejkkvoter. Så berättar exempelvis Ufermann i sin bok om ståltrusten, att det under ett år genom europeiska ståltrustens kassa gått 176 millioner mark och att enligt kartellens § 7 för varje ton stål, som produceras under den beräknade kvoten, alltså också vid produktionsminskning genom strejk, utbetalas 4 dollars. Uttalandet av ett borgerligt-liberalt vittne, rapporten från en korrespondent till Berliner Tageblatt om tillståndet i Leuna-verken bekräftar våra slutsatser, att den kapitalistiska stabiliseringen och rationaliseringen försiggår huvudsakligen på arbetarklassens bekostnad och genom dennas obarmhärtiga utsugning.

III. Arbetarklassens struktur och arbetarrörelsens typer.

På basis av det mångformiga i kapitalismens läge i de olika länderna ser vi olika typer av arbetarrörelse och olika metoder hos bourgeoisin att behärska denna arbetarrörelse. Därför några ord om försöken till arbetarrörelsens s. k. "*amerikanisering*".

Vi har f. n. en Förenta Staternas förhärskande monopolställning i världshushållningen, en kanske ännu mer betydande och uteslutande än Storbritannien någonsin ägt. Därför är Förenta staternas arbetarklass ännu oändligt mycket mer bunden vid sin bourgeoisin än detta var fallet ens i England.

Låt oss ta en liten tabell över *arbetslönen* för att genast bli på det klara med vad det gäller. Sätter man den genomsnittliga reallönen för 1925 i London till 100, så får man följande siffror för de andra större städerna: i Philadelphia (USA) 221, Paris 71, Rom 48, Warschau 47, Prag 58, Bruxelles 57, Wien 47. (Citerat ur Wojtinski: *Die Welt in Zahlen*). Det europeiska genomsnittet rör sig alltså mellan 50 och 60, genomsnittet därute på 220! Det är förhållandet mellan denna den internationella arbetarklassens *aristokrati* och den europeiska arbetarklassens *massor*. Och tar man så ytterligare arbetslönen hos den kinesiska kulin eller arbetaren på de afrikanska diamantfälten eller någon annan kolonial arbetargrupp, så kan man ju föreställa sig skillnaden mellan en kuli och en amerikanare. T. o. m. i Amerika finns det olika lager av proletariat och själva de officiella källorna visar väldiga åtskillnader.

Å ena sidan finns det alltså inom proletariatet i Förenta staterna en arbetararistokrati och å andra sidan lager av arbetare, som blir slöa och befinner sig i slavens läge. Men dessa arbetarklassens lägre skikt består av negrer och invandrade element, som tidigare i andra länder befunnit sig i ännu värre förhållanden. Vad negrerna beträffar är de t. o. m. inom arbetarklassen försatta i ett läge av statsmedborgare av andra rang. Hela mekaniken i arbetarklassens organisation är sådan, att kapitalet med tillhjälp av vissa lager av arbetarna själva håller arbetarnas öde i sina händer.

Arbetarklassens organiserade krafter i USA är så utbyggda, att de är riktade mot varje revolution. Hela antalet arbetare (utom anställda) utgör ungefär 25 millioner, av vilka 3 å 4 millioner är organiserade. Av dessa organiserades totalsumma är 75 % medlemmar av den aristokratiska American Federation of Labor, och följaktligen bär varje sådan facklig organisation en karaktär av organisation för ett rent övre lager. I A. F. of L. befinner sig de aristokratiska lagren. Deras ledning befinner sig i händerna på fackföreningsbyråkrater, sådana som en revolutionär arbetarklass knappast kan föreställa sig. Jag ska inte tala om metoderna med stöld, korrupktion, mutor, försvinnning av fackliga pengar o. d. Men vilka löner har dessa fackföreningsbyråkrater?

Stone, lokförarförbundets ordförande, t. ex. har 25,000 dollars lön plus 25,000 för representation, summa 50,000 dollar (217,500 svenska kronor) om året eller i genomsnitt nära 4,200 kr. i veckan! Det är en facklig ledare...

Men utom denna organisation finns det därute också en annan organisationsform, ”*kompanifackföreningarna*”, d. v. s. gemensamma sammanslutningar av företagare och arbetare i ett företag. De har till syfte den s. k. ”industriella freden”, avskaffandet av klasskampen och arbetar synnerligen intensivt samt får några lager av arbetarklassen att underkasta sig kapitalet. Genom en sådan organisation har Baltimore-Ohio-järnvägen åren 1924 1926 sett sina utdelningar fördubblas.

Vad är nu organisationsprincipen i dessa kompanifackföreningar? Organisationen är begränsad till företaget. Den uppehålls av företagaren, som i ersättning får sin utdelning fördubblad. I företaget förbjudas alla slag av klasskampsorganisationer. Arbetarklassens energi utnyttjas till produktion av mervärde, till uppfinningar och annat som kan gagna den kapitalistiska utsugningen.

En annan typ är *arbetarbankerna*. Arbetarna insätter i dessa sina besparingar, bankerna sätter in detta kapital i aktier hos olika företag, bolag, truster. På så vis får bourgeoisin av arbetarnas sparade pengar en avsevärd massa extra rörelsekapital. F. n. finns det 37 arbetarbanker och alla växer de in i det kapitalistiska samhällets totalmekanism.

På denna grund uppbygges en hel teori. Den borgerlige ekonomen *T. N. Carver* har skrivit en hel bok, *Den fortlöpande ekonomiska revolutionen i Förenta staterna* (Boston, 1925). Det har, säger han, funnits olika revolutioner men alla är ingenting emot den enda verkliga revolutionen, den ekonomiska, den som nu äger rum i ett enda land, Förenta staterna. Carver påstår (s. 10):

”Den enda ekonomiska revolutionen äger rum just nu i Förenta staterna. Det är en revolution, som utplånar gränserna mellan arbetare och kapitalister genom att den gör arbetarna till självständiga kapitalister och massan av kapitalister till arbetande i ena eller andra formen, enär de inte blir i stånd att leva enbart på sitt kapital. Detta är något fullkomligt nytt i världshistorien.”

Denna ”*revolutions*” vägar är enligt Carver (s. 11):

”För det första insatsernas snabba tillväxt, för det andra arbetarnas kapitalplacering genom inköp av trustens aktier: för det tredje arbetarbankernas tillväxt.”

Till sitt väsen är denna Carvers ideologi *samma ideologi, på vars grund hela den internationella socialdemokratin står*. Någon principiell skillnad mellan socialdemokraterna och Carver finns inte.

Vad ser vi alltså i Amerika? Arbetarklassens undre lager är utlänningar och negrer. Deras kampmetoder är ofta mycket revolutionära och kampen undertrycks ytterligt grymt. Å andra sidan utgör ett stort lager av de amerikanska arbetarna en arbetarklassens aristokrati, organiserad i den aristokratiska American Federation of Labor. Vidare har vi kompanifackföreningarna, arbetarbankerna o. s. v. över kompanifackföreningarna, arbetarbankerna o. s. v. står kapitalisternas organisation, står de mäktiga företagarförbunden, bankerna, koncernerna, trusterna. Genom de olika "transmissionremmarna" håller de hela arbetarklassen fast i sina händer.

Dessa den amerikanska bourgeoisins metoder vill hela den internationella socialdemokratin och de reformistiska fackföreningsledarna *överföra till Europa*, varvid de bara glömmer, att, om i Amerika dessa metoder äger en viss grundval i landets *monopolställning*, så har *de inte och kan inte ha* denna grundval för Europa. I vissa länder blir de rentav löjliga.

Låt oss ta som exempel Storbritannien. Dess monopolställning är borta, även om regeringen genom att manövrera med koncessioner åt kolonierna får en viss andningspaus, kan något uppskjuta undergången. Men grundtendensen för dock utför och det märks framför allt i den oerhörda stabila arbetslösheten. En fortsatt offensiv från kapitalets sida framkallar saker som gruvarbetarnas marsch till London. Revolutionen i Kina och de andra kolonialländerna skakar hela det brittiska riket. De undre lagren reser sig, där kommer strejker o. s. v. Därför har de amerikanska metoderna här ingen grundval. Trots detta söker kapitalet att med bistånd av arbetarpartiets och fackföreningsrörelsens ledare också här skapa den beryktade "industriella freden", organisera "kompanifackföreningar" o. s. v. Så har exempelvis Spencer organiserat en dylik fackförening bland gruvarbetarna.

I *Tyskland* kan man heller knappast finna någon grundval för de amerikanska metoderna. Den tyska bourgeoisin bemödar sig emellertid att organisera även de minsta ansatser.

Socialdemokraternas och fackföreningsledarnas uppförande sammanfaller helt med Carver- "filosofins" linje. Om de också låtsas motarbeta organiserandet av kompanifackföreningar, så utför de dock själva såväl ideologiskt som också praktiskt och politiskt samma verk som Carver. Den tyske socialdemokraten Erdmann har också rent ut sagt, att fackföreningarna utgör ett element i den kapitalistiska hushållningen. Och hela den socialdemokratiska linjen består i att tillåta så få strejker som möjligt, även om man under massans tryck mången gång är tvingad att leda strejker. Men även i socialdemokraternas hjärnor härskar den industriella fredens idé fullkomligt.

Emellertid: trots att de amerikanska metoderna står högt i gunst hos socialdemokraternas och fackföreningsrörelsens ledare, trots att de bemödar sig att låta stabiliseringen och dess vidareutveckling i Central-Europa försiggå utan stora sociala konflikter, är detta för Europa *en borgerligt-reformistisk utopi*, framför allt för ett sådant land som Storbritannien, därför att det för överförandet av de amerikanska metoderna fordras en liten "bagatell": att *den amerikanska hushållningen* först överföres till Europa, en sak som lindrigt sagt är "tämmligen svår".

Vad den kapitalistiska världens *koloniala periferi* beträffar, måste vi konstatera ett uppvaknande av arbetarklassen som *självständig kraft*. Visserligen försöker man också i kolonierna genomföra alla möjliga skändligheter: Tsjangkaisjeks gula förbund, "mekanikernas förbund" i Kanton, försök av de brittiska reformisterna att hålla tillbaka Indiens fackföreningsrörelse o. s. v. Men i allmänhet kan man säga, att när vi talar om rörelsens typ i kolonialländerna, så inträder vi för första gången i en epok, där arbetarklassen blir medveten

om sig själv som *självständig kraft i rörelsen* och där den inte sällan är den ledande grundvalen för den revolutionära rörelsen. Något sådant har hittills ännu aldrig funnits där. Det är helt naturligt, att det här blir mycket svårt för bourgeoisin att använda metoden att korrumpiera arbetarklassen, eftersom grundvalen härför nästan helt saknas.

IV. Skärpningen av klasskampen i Europa.

Om vi betraktar sista tidens tilldragelser från den sociala klasståndpunkten, så ser vi å ena sidan den fortsatta offensiven mot arbetarklassen (fascismen i Italien och Polen, fröet till fascismen i England o. s. v.). Vi ser en utomordentligt grym, till system urartande politik av vit terror, som håller nere arbetarklassen genom att slå sönder organisationerna. (Balkan med sitt exempelöst brutala vita skräckvälde, Italien där man sista tiden gjort razzior och häktat tusentals arbetare för att få tag på ett par tre kommunister, Polen o. s. v.) Vi ser en politik, där man t. o. m. slår sönder de *tama* fackförbunden. Den engelska billen mot fackföreningsrörelsen är allmänt bekant. Vi ser på hela fronten en *fortsättning av kapitalets angrepp på löner och arbetsdag*. Följaktligen ser vi i Europa en viss kombination av fascism och försöken att överföra de ”amerikanska” metoderna.

Men samtidigt, delvis på basis av stabiliseringen själv — och det är det centrala momentet i hela den nuvarande europeiska situationen — ser vi också, att *Centraleuropas arbetarklass efter svåra nederlag i den förgångna perioden åter reser på sig. Arbetarrörelsen börjar leva upp och klasskampen börjar skärpas från proletariats sida. Vi upplever en viss omgruppering i förhållandet mellan klasskrafterna, en obestridlig ”vänstersvängning”, en revolutionering av proletariatet i den europeiska kapitalismens huvudcentra.*

Denna process utvecklar sig i olika riktningar.

För det första ser vi en *tillväxt av de kommunistiska rösterna* vid valen på de stora och avgörande platserna på den europeiska kontinenten. Denna tillväxt av det kommunistiska partiets inflytande återspeglar djupgående processer, processer som vi med ett sammanfattande ord kallar ”vänstersvängning”.

Det andra symptomet är *kommunisternas inflytande i fackföreningarna*. Utan tvivel kan man konstatera en utvidgning av kommunisternas och den revolutionära fackliga oppositionens inflytande i en rad av länder. Så t. ex. i Tyskland (speciellt i Berlin, Hamburg, Halle och andra storstäder). I Italien kämpar partiet trots att fackföreningarna krossats, trots den rasande vita terrorn, med stora framgångar för återupprättandet av de fackliga organisationerna. I Tjeckoslovakiet kan också noteras en, om ock inte särdeles stor, utvidgning av det kommunistiska inflytandet i fackföreningarna.

Ett tredje slag av företeelser är *proletariats öppna uppträdande*. Hit hör delvis den stora engelska strejken, hit hör vidare Wien-arbetarnas uppror, som är av stor betydelse för uppskattningen av läget i Europa. Vidare måste man nämna det stormande eko, med vilket den europeiska arbetarklassen besvarade avrättningarna av Sacco och Vanzetti.

Slutligen ser vi otvivelaktigt *strejkrörelsen* leva upp i en rad länder. Efter en rad förlorade försvarsstrider föreligger en viss stegring i strejkvågen (Tyskland, Frankrike, Tjeckoslovakiet, Italien o. s. v.).

Ännu en rad *andra symptom* kan likaledes föras under rubriken arbetarklassens öppna aktioner: de franska matrosernas myteri i Toulon, reservist- och oroligheterna i Frankrike, de stora antifascistiska gatudemonstrationerna i Frankrike och Tyskland, en rad gatudemonstrationer i sammanhang med angreppen mot Sovjet-Unionen i en hel rad länder: Frankrike, Tyskland, Tjeckoslovakiet, Polen (här speciellt den stora demonstrationen efter mordet på kamrat Vojkov), Röda frontkämparnas dag i Tyskland o. s. v.

Vi måste vara fullt på det klara med dessa företeelsers karaktär.

Det är icke kvarlevor av försvarsstriderna mot kapitalets offensiv.

Det är icke det så småningom förstummade sista ekot av arbetarklassens forna kamp.

Nej, det är *början till en ny period* med grundval däri, att arbetarklassen har kommit över den värsta tiden av depression efter de tidigare nederlagen, att den på *nytt* byggt upp sina leder, att den på basis av stabiliseringens nya motsägelser tar itu med en ny, skarpare klasskamp.

Jag vill inte formulera det så, att vi redan står inför en omedelbart revolutionär situation i Europa. Så långt har det ännu inte gått. Men det har redan gått så långt, att vi efter ett visst avbrott och en viss depression i arbetarrörelsen har framför oss en *otvivelaktig omsvängning i riktning mot mobilisering av proletariatets krafter, i riktning av den aktiva kampen*.

De värsta tiderna är förbi, arbetarklassen reser sig ånyo, börjar mobilisera sina krafter, drar på nytt i kamp. Utan tvivel föreligger en skärpning av klasskampen på basis av stabiliseringens nyutvecklade inre motsägelser.

V. Amerikanismen — socialdemokratien — Amsterdam.

Denna i det föregående påvisade skärpning är, när vi betraktar de europeiska ländernas inre liv, det avgörande för hela uppskattningen av den förestående perioden.

Det är kommunisterna, den proletära förtruppens, uppgift att allsidigt understödja den processen. Det är vår uppgift att ställa oss i ledningen för den och utarbeta den riktiga taktiken i dessa nya förhållanden av tillspetsad klasskamp. I denna kamp om arbetarmassorna och deras ledning, i denna kamp om klassaktionernas skärpning *stöter vi främst på socialdemokratien och Amsterdam*.

Faran för internationella konflikter, tillspetsningen av krigsproblemet mellan den kapitalistiska världen och Sovjet-Unionen, vänstersvängningen inom de proletära lagren av Europas arbetarklass, kolonialrevolutionerna å den ena sidan samt mobiliseringen av kapitalismens krafter på den andra sidan åtföljs av *en tydlig högersvängning av spetsarna inom Andra Internationalen och Internationella Fackföreningsförbundet*. Det har säkerligen aldrig i hela socialdemokratins och fackföreningsrörelsens historia funnits en sådan "konsolidering" av socialdemokratins teori och praktik på basis av *en fullständig kapitulation för den borgerliga ideologien* som nu.

De reformistiska ledarnas tankegång kan sammanfattas på följande sätt: "Vi" måste förvandla de nuvarande fabrikena i "konstitutionella fabriker", på fredligt sätt demokratisera fabriksförhållandena. En av socialdemokratins främsta ideologer Karl Renner betecknar löneavtalet mellan företagaren och arbetaren som "arbetslönens socialisering". Hilferding skriver i en artikel, att kapitalmagnaterna utan att själva veta det egentligen utför ett marxistiskt verk — de utvecklar sig i riktning mot den organiserade hushållningen och förbereder därigenom socialismen. Den socialdemokratiska teorien sammanfattar sin åskådning i huvudparollen om "ekonomisk demokrati". Den innebär följande: Man "kan" genom driftsråden, genom fackföreningarna, demokratiskt utan minsta revolution omforma fabrikena likaväl som trusterna, koncernerna och alla bankgrupper. Detta kallas "ekonomisk demokrati". Tydligt för att trösta arbetarklassen säges samtidigt, att denna process måste vara i något hundratal år, som Karl Zwing säger i sin bok om fackföreningsrörelsens sociologi.

Hilferding har nyligen uppställt tesen, att man inte kan säga, att det i Tyskland, Österrike o. s. v. härskar en borgerlig demokrati. Enligt hans åsikt är det dumt att tala om en borgerlig demokrati. Det finns en demokrati "rätt och slätt" och genom den "demokratiserar" arbetarklassen hela staten. Denna teori har t. o. m. gjort Hilferdings kollega Max Adler

olustig. Men hela socialdemokratin ha eljes mottagit den med ”stormande” bifall. Denna teoretiska och praktiska inriktning går ännu längre: Om man på fredlig väg kan demokratisera fabrikerna, om man på fredlig väg kan demokratisera trusterna, bankkoncernerna och enskilda stater, då kan och måste man naturligtvis också demokratisera Nationernas förbund genom en positiv inriktning till detta. Så lämnas parollen om Nationernas förbunds demokratisering ut som huvudparollen i utrikespolitiken, och här får den ”amerikanska” iden om klassarbetsgemenskapen sin krona. Ytterst karaktäristiskt är i detta avseende herr Albert Thomas uttalande i tidskriften ”Arbetsgivaren”, där han förhärslig i~ om det ömsesidiga närmandet mellan företagare och arbetare och t. o. m. berömmar Mussolini, därför att denne ”strävar” att skapa samförstånd mellan arbete och kapital.

Positiv ställning till trusterna, positiv ställning till *kapitalismens* uppbygge, till bankerna, till staten, till Nationernas förbund samtidigt som man försiktigt och tillika bedrägligt förordar den ”fredliga” demokratiseringen av detta maskineri, som befinner sig i händerna på arbetarklassens dödsfiender — det är socialdemokratins ”program” i våra dagar.

Jag tillägger, att olika socialdemokratiska partier sista tiden ivrigt sysslat med frågan om ett agrarprogram, varvid de på sitt sätt ”utnyttjat” ”de ryska erfarenheterna”. En hel rad partier har antagit nya agrarprogram. Det väsentliga momentet i alla dessa program är bondeklassens indragande i den allmänna processen av kapitalismens uppbygge, på grundval av ett försvar för den kapitalistiska ordningen i dess helhet.

Det är självklart, att av den positiva inriktningen till den kapitalistiska rationaliseringen, till de kapitalistiska företagen, till de kapitalistiska staterna och till Nationernas förbund utan tvivel också följer en ”positiv” inriktning inte bara i klasskampens små dagsfrågor utan också i tidens stora frågor, framför allt i frågan om kriget.

VI. Krigsfrågan och arbetarrörelsens grupperingar — socialdemokratin och Amsterdam.

På grund av klasskampens tillspetsning och den otvivelaktiga tillväxten av sympatierna för Sovjet-Unionen såväl som arbetarklassens radikalisering, på grund av tillspetsningen i de koloniala problemen och styrkan av det tryck, som de breda arbetarmassorna utövar på socialdemokratins spetsar, ser sig denna tvingad att ”manövrera”. Under sista tiden kan vi å ena sidan konstatera en alldeles bestämd och alltjämt fortskridande höger-orientering i Amsterdams och Andra Internationalens kretsar och å den andra samtidigt en tydlig ”vänster”-manöver gentemot kommunisterna. En av socialdemokratins teser mot oss är denna: icke mot Sovjet-Unionen utan mot kommunisterna. Vad betyder det? I verkligheten ingenting annat än en socialdemokratisk ”reproduktion” av den politik, som Chamberlain f. n. bedriver. Chamberlain säger oss: ”För all del, vi har ingenting emot att handla med er, men var så älskvärda och stäng Komintern.” Socialdemokratin säger oss: ”Men snälla ni, vi var alltid för ert storartade försök att bygga upp socialismen. Men var så älskvärda att inte överföra era kommunistiska, despotiska metoder, dessa smittosamma sjukdomar, till våra länder.”

Vad betyder detta? Antingen: ge ”era” kommunistiska partier direktivet att inställa sitt arbete, eller: gör *genast* rent hus med Komintern. Det har sig nu lite svårt att angripa Sovjet-Unionen, ty *massornas* stämning är inte sådan. Därför flirtar socialdemokratin med Sovjet-Unionen. Men å andra sidan går man med all kraft fram emot kommunisterna. Så blir meningen med manövern alldeles tydlig.

Ännu en omständighet är mycket intressant. Sista tiden har socialdemokraterna också försökt med lockbete åt Komintern. Vi har fått ett brev från Englands Oavhängiga arbetarparti (ILP) med förfrågan, om man inte skulle kunna förena Andra och Tredje Internationalerna. (Man låtsas inte förstå, att kommunisterna aldrig kan gå med på en förening med förrädare.) Tyska

riksdagens socialdemokratiska talman Loebe har avgivit en förklaring, vari han uttalar ungefär detsamma som själva Vorwärts (tyska socialdemokratins huvudorgan): att Sovjet-Unionen utgör ett socialistiskt försök sådant som också de tyska arbetarna kommer att ta itu med, fast med andra metoder. I Österrike har Otto Bauer hållit ett tal av samma typ o. s. v.

Det är självklart, att kommunismen på en sådan manöver måste svara med ett stärkt motangrepp på socialdemokratien, ty — jag upprepar det — det väsentliga med denna manöver ligger i att den utgör en upprepning av den *kapitalistiska* manövern. Detta är så mycket nödvändigare, som socialdemokraterna också sprider de fräckaste lögnerna om Sovjet-Unionen och deras ”sympati” för denna är hyckleri från början till slut.

Man föreställde sig bara, att Tyskland i fall av ett krig ställer sig på Sovjets fienders sida — och vad är sannolikare? Vad kommer då tyska socialdemokratien att göra? Framgår det inte av hela dess inställning, att den måste försvara Hindenburgs ”demokrati” mot bolsjevismens ”despotiska metoder”? Solklart. Alltså är varje tal om sympati för Sovjet-Unionen öppet och illvilligt bedrägeri mot massorna. När socialdemokratins spetsar bedriver sin mot oss riktade krigspolitik, så kommer de att dölja den med demokratiska ”teorier”. De kommer att säga: Vi har nu en världsorganisation sådan som Nationernas förbund, som visserligen har några brister, som inte är alldeles demokratisk men som ”vi” kan demokratisera och som dock representerar folkens vilja till en verklig fred, etc. Den här despotiska, asiatiska bolsjevik-oligarkien, som — det erkänner ju själva Trotskij och Sinovjev — är ruttnad och urartad etc., vill inte underkasta sig Nationernas förbund. Vilkendera måste man nu understödja? Freden mellan folken, som Nationernas förbund förkroppsligar, eller Sovjet-Unionens ruttnade oligarki?

Därför går de med ”rent” samvete emot oss. Det råder intet tvivel om, att de därvid kommer att stöta på motstånd från ”sina” egna arbetare. Men hela deras statligt-kapitalistiska inriktning är ett vapen för kontrarevolutionen i kampen emot socialismen såväl inom landet som också i den internationella politiken. Denna inriktning råkar nu i en allt bestämdare motsägelse till den inriktning som håller på att växa fram inom arbetarklassen själv, ty aldrig har sympatierna för Sovjet-Unionen varit så starka som nu, aldrig har idén om försvaret av Sovjet varit starkare än nu.

I Kommunistiska Internationalen uppställde i sitt sista plenum mycket skarpt krigsproblemet och utarbetade utförliga teser därom. Som huvudparoll för ögonblicket tog vi icke fredsparollen utan parollen om försvar för Sovjet-Unionen, försvaret för de ryska och kinesiska revolutionerna. Inga pacifistiska abstrakta fredsparoller utan konkreta paroller för kampaktioner. Vår paroll till soldaterna i de imperialistiska arméerna är inte bara en defaitistisk paroll ifråga om det ”egna” fosterlandet; vi ställde också upp parollen om motståndarhärarnas direkta övergång på Röda armens sida, då det gäller kampen mellan de imperialistiska staterna och Sovjet-Unionen som proletariats diktatur. Vi utarbetade utförliga direktiv för de kommunistiska partiernas arbete på detta område och vi är vissa om, att det denna gång kommer att lyckas de kommunistiska partierna att få stora massor av arbetarklassen bakom sig, om bourgeoisin skulle våga sig på att överfalla Sovjet-Unionen. Och just i denna fråga om förberedelsen till aktion har vi alltid haft strider med socialdemokraterna och kommer i framtiden att få än skarpare — dessa som genom hela sin inriktning, hela sin teori och hela sin praktik går in för den kapitalistiska regimen och hör till de största hinder, som vi överhuvud har att övervinna.

VII. Kampen om massorna och enhetsfronttaktiken.

Sista tiden har i den europeiska arbetarklassen skett en omgruppering, som har fört med sig, att såväl vi som också *socialdemokratien* ökar.

Var ligger rötterna till socialdemokratins inflytande? I kapitalismens stabilisering, i de anställdas lager (tjänstemän o. d.), i arbetararistokratin (framför allt i de förtrustade industrigrenarna), i den periodiskt återuppstående förhoppningen på en uppblomstring och utvidgning av den "egna" kapitalistiska industrin, i socialdemokratins pacifistiska bedrägeri och slutligen i socialdemokratins oppositionsspel.

Rötterna till *kommunismens* inflytande ligger i stabiliseringens motsägelser, i faran för framtida krig överhuvud och kriget mot Sovjet-Unionen i synnerhet samt slutligen i de socialdemokratiska spetsarnas högerutveckling.

Denna process ställer oss inför det obönhörliga problemet: bör vi fortsätta vår enhetsfrontstaktik i detalj så som vi använde den för två år sedan? Eller bör vi på något sätt anslå nya toner, förlägga betoningen på ett nytt ställe och av de olika förändringarna i det objektiva läget, av de olika omgrupperingarna inom arbetarklassen dra bestämda slutsatser? Det är nödvändigt att lägga betoningen på nya ställen. Och det så, att vi skärper kampen emot de socialdemokratiska ledarna och mot Amsterdam-Internationalen.

Därför är *det* säregna i enhetsfrontstaktiken *i detta nu* det bestämda bruket av denna taktik underifrån. Hit måste tyngdpunkten helt förläggas. Grundvalen är given i arbetarrörelsen: grundvalen för känning med spetsarna däremot har numera blivit betydligt smalare än förr, därför att dessa spetsar trots några "vänster"-hokusfokus åter utvecklas åt höger. Men enhetsfrontstaktikens allmänna linje måste f. n. bestå i att vi än mer än förr inriktar oss på de breda medlemsmassorna och vänder vår taktik åt det hållet.

Enhetsfrontstaktiken utvecklar sig och måste utvecklas åt olika håll. Ifråga om kampen mot krigsfaran är detta problemet om skärpt kamp mot socialdemokratien och framför allt mot *pacifismen*, som är verkligt hotfull och ännu stark inom arbetarklassen; utveckling av kampanjen för stöd åt Sovjet-Unionen; arbete i partilösa massorganisationer av alla slag; utnyttjande av framgångarna vid sista kongressen av Sovjet-Unionens vänner; arbete i sådana organisationer som Ligan mot imperialism; genomförande av kongresser i landsskala, då så är möjligt, för försvaret av Sovjet-Unionen; utnyttjande av Sovjet-Unionens senaste diplomatiska uppträdande i Genève, som riktade slagen mot pacifismen.

Framför allt måste vi i denna nya situation fastställa en linje för vårt *arbete i fackföreningarna*, som ännu är otillfredsställande.

Av vad som här sagts framgår absolut, att den kommunistiska inställningen måste vara riktad mot iden om klassharmonien och mot hela den kontrarevolutionära socialdemokratiska idyllen, mot "den industriella fredens" politik.

Vår inställning är *den skärpta klasskampens*: mot trustkapitalet, mot varje samarbete med kapitalet, mot sådant driftsrådsarbete, som går ut på att hjälpa till vid kapitalismens återuppbygge, mot obligatorisk skiljedom, mot allt som binder arbetarklassens händer; för strejker, för klasskampens utvidgande, för obönhörlig kamp i lönefrågan och ifråga om arbetslösheten, för motstånd mot alla tendenser att segla i socialdemokratins borgfredskölvatten. Den av en del kommunister förordade parollen "produktionskontroll" är i detta ögonblick oriktig. I en revolutionär situation är den riktig från arbetarnas sida, då den utvecklas vidare till parollen att besätta fabriker o. s. v. Men i en icke omedelbart revolutionär situation är den oriktig. Varken nationaliseringen ifråga om de kapitalistiska länderna eller kommunalisering eller övergång från privatkapitalets hand i statens, varken parollen arbetarkontroll eller hela detta komplex av statskapitalistiska paroller är antagbar ur Kominterns ståndpunkt. Det fastslog redan tredje kongressens under Lenins omedelbara ledning.

Organisatoriskt måste vi inför tillväxten av de mäktigaste företagarorganisationer framför allt kräva fackföreningarnas sammanslutning efter produktionsområden liksom också deras förenande i motsvarande fackliga karteller o. s. v. I samband härmed måste vi absolut stärka arbetet i fackföreningarna, ty fackföreningarna är de viktigaste "transmissionsremmarna" för socialdemokratin och deras huvudfästen. Vi måste stärka våra röda fackföreningar, där sådana finns. Vi måste se till att *organisera de oorganiserade* och arbeta bland de utanför organisationen stående. De är en ännu orörd reserv, av stor betydelse i flera land.

Likaså måste vi skärpa kampen för *fackföreningsrörelsens nationella enhet*. Det är vår plikt att stärka arbetet för Röda Fackförenings-Internationalen. De engelska opportunisterna har sprängt engelsk-ryska kommittén. Vi måste sätta nya förbindelser i gång på olika håll, därvid städse ihågkommande att grundvalen är *massorna*. De redan bestående enhetsgrupperna måste ges en central ledning. Vi måste också skapa bättre förbindelser med en rad fackliga organisationer i Östern.

Slutligen måste vi också dra vissa slutsatser i fråga om de under år 1928 förestående valen: i England, Frankrike, Tyskland och Polen. Med hänsyn till Sovjet-Unionens internationella läge kunde möjligen den tanken uppkomma att vi borde gå till valen med eftergifter åt socialdemokratin. Av allt som sagts framgår, att tvärtom vår valkampanj måste utnyttjas just till att visa arbetarna, att kommunistiska partiet är arbetarklassens enda revolutionära parti. Vi måste överallt och med all kraft inför arbetarmassorna avslöja de socialdemokratiska ledarna. Vi måste alltjämt vända oss till socialdemokratin breda medlemsmassor och skärpa vår kamp inte minst mot ledarna för den socialdemokratiska s. k. "vänstern". Vi måste i hela vår agitation sammanbinda arbetareklassens dagskrav med de stora politiska frågorna, främst med krigsfrågan, och föra fram arbetarmassorna till den centrala parollen: arbetarklassens diktatur.

VIII. Kolonialfrågan och Komintern.

När den kapitalistiska världen f. n. överhuvud känner ett starkt behov av marknader och när frågan om koloniernas nydelning ånyo blivit akut, så betyder detta, att hela den kapitalistiska världshushållningens kris f. n. skarpast tar sig uttryck just på det koloniala området. En hel del kolonialuppror — upproret i Syrien, rörelsen i Egypten, upproret i Marocko, det stora upproret i Holländska Indien, den oupphörliga jäsningen. i Indien och slutligen den stora revolutionen i Kina, allt detta ställer den kapitalistiska världen med särskild skärpa inför kolonifrågan.

Hit hör ytterligare en hel rad konflikter och motsättningar mellan de mäktiga kapitalistiska länderna och de halvkoloniala, som är objekt i de största imperialistmakternas kolonialpolitik. Särskilt har sista tiden en rad sådana motsättningar och konflikter skärpts mellan å ena sidan Förenta staterna, å den andra Mexico, Nicaragua och Latin-Amerikas länder.

Inom den revolutionära rörelsen har höjts röster för, att man ej borde intressera sig för icke-proletära uppror och rörelser av kolonial art. Så hävdade Radek under kriget, att det irländska upproret vore en borgerlig sak, som ej anginge proletariatet. Lenin vände sig på det häftigaste mot denna uppfattning och förklarade, att avståendet från understöd åt sådana nationella befrielsekrig är en omedelbar hjälp åt resp. härskande nations imperialism. Lenin polemiserade också på sin tid mot Pjatakov (pseudonym Kijevskij), som hyllat åsikter liknande Radeks. Lenin fastslår nödvändigheten att under vissa förhållanden samarbeta med bourgeoisin i undertryckta länder. Alltså inte när som helst utan i vissa skeden och på vissa villkor. Och de villkoren har han i andra anföranden noga formulerat. Det är för det första att den nationalrevolutionära bourgeoisin verkligen slåss mot den imperialistiska bourgeoisin, för det andra att arbetarklassen och bönderna har full organisationsfrihet på grundval av den revolutionära taktiken, det revolutionära programmet och de revolutionära aktionerna.

Betänker man, att den kinesiska revolutionen är en fråga om många år, så är det helt naturligt, att vi under denna revolutions utveckling upplever olika omgrupperingar av krafterna och av klasserna och därmed olika taktiska vändningar av kommunistiska partiet, och arbetarklassen.

Nu har vi en annan etapp i Kina än för ett år sedan: bourgeoisin har redan övergått i kontrarevolutionens läger, nu är klasskrafternas gruppering helt ny, nu kan det bara gälla att arbetarklassen, bönderna och en del av småbourgeoisin i städerna med gemensamma krafter slåss mot den utländska imperialismen, den feodala och den till en enda kraft blivna inhemska bourgeoisin. Bourgeoisin har i viss mån åtnjutit understöd från småbourgeoisin i städerna och i en viss etapp av bönderna och proletariatet, men denna kombination av krafter väckte en så mäktig bonderörelse och revolutionär arbetarrörelse, att den förskräckta bourgeoisin öppet gick över i kontrarevolutionens läger och oundvikligt måste slå in på större eller mindre kompromisser med imperialismen.

Låt oss ett ögonblick dröja vid det nuvarande läget i Kina. Den kinesiska revolutionen är icke blott icke död. Efter all sannolikhet står vi inför en ny revolutionär våg därute, en våg på ny grundval, med andra klasskrafter, konkret sagt: inför nya aktioner av arbetarklassen och bönderna. Denna sannolikhet av ett nytt uppsving är given av det nyutbildade läget i Kina. Har imperialismen lyckats förslava Kina, lösa den kinesiska frågan efter sin vilja, på det imperialistiska sättet? Har den lyckats besegra den antiimperialistiska rörelsen? Man behöver bara ställa frågan så för att ha svaret klart för sig. Det har icke lyckats krossa den kinesiska revolutionen.

Visserligen har imperialisterna intagit högst viktiga strategiska och ekonomiska punkter och vunnit vissa framgångar. Britterna har återfått sina koncessioner i Hankau trots överenskommelsen mellan deras representant O'Malley och Vuhan-regeringens dåvarande representant Eugen Tschén, och Japan har i tysthet tagit itu med erövringen av Mandsjuriet och inre Mongoliet och befäst sig starkt där. Överhuvud tycks bland alla imperialistmakterna just Japan ha gjort de största erövringarna i Kina, Japan som förhåller sig utomordentligt försiktigt och pratar föga men reellt slår under sig allt större makt i Kina.

Men trots allt detta kan man hävda, att imperialisterna icke lyckats lösa hela det kinesiska problemet. De står som en fientlig makt i Kina, har slitit landet i stycken, har sina flottor där, har besatt en del platser, men de har ingalunda pacificerat landet, de har ingalunda brutit den kinesiska revolutionens ryggrad.

Har den förr nationalrevolutionära, nu nationalkontrarevolutionära kinesiska bourgeoisin löst det kinesiska problemet? Nej, inte blott inte det — genom sin motsättning till det kinesiska arbetar- och bondefolket har Kinas bourgeoisin blivit oduglig att lösa problemet, men därtill också drivits i beroende av den halvfeodala militarismen och ytterligare försvagats genom inbördes splittring, så att denna kinesiska bourgeoisin icke längre kan uppträda som en enhetlig makt. Vi bevittnar, att de olika militära grupperingarna med sina politiska ledare har splittrat sig, och vi kan sålunda tala om ett visst sönderfallande av den nationella bourgeoisins krafter.

Vad sker samtidigt på folkdjupet i Kina? Visserligen rasar den vita terrorn och har tagit livet av tiotusentals kinesiska proletära revolutionärer, men den har icke kunnat kväva den revolutionära rörelsen, och vidare ser vi för första gången i den kinesiska revolutionens historia en sovjetmakt skapad i provinsen Kvantung på bondegrund, en makt som för ett regelrätt utrotningskrig mot godsägarväldet, för böndernas seger. Varken för den vita terrorn eller de ”gula” fackföreningar, som kontrarevolutionen sökt skapa, har det kinesiska proletariatet tappat modet och svikit sin historiska plikt. Vi kan motse mycket allvarliga händelser därute snart nog.

Imperialisterna har inte kunnat lösa den kinesiska frågan, den kinesiska bourgeoisin har heller inte kunnat det. Återstår två stora klasser, arbetarklassen och bönderna, för vilka den nationella frågan icke står i motsättning till frågan om klasskampen. Dessa klasskrafter utvecklar sig framåt, växer och organiserar sig. Vi har ingen rätt att vara pessimistiska ifråga om perspektiven för den kinesiska revolutionen.

Vad det politiska eller partipolitiska uttrycket för alla dessa processer beträffar, behöver jag inte säga mycket. Kuomintang har upphört att vara en revolutionär kraft. Men detta parti har också upphört att vara någon avsevärd kontrarevolutionär kraft kampens logik har lagt tyngdpunkten hos de militära grupperna, som vars skyltar olika rester, olika riktningar av Kuomintang tjänar.

Det säger sig självt, att huvudsaken för oss i detta ögonblick är parollen sovjeter, som får så mycket större betydelse ju fortare den kinesiska revolutionen kommer att stiga.

Den största betydelse har frågan om kinesiska kommunistpartiets stärkande. Detta parti har gått igenom en rad svåra etapper i sin utveckling, men har nu gjort sig fri från de småborgerliga intellektuella medlöparnas inflytande och kämpar nu trots den vita terrorn, som förintat tiotusentals proletära revolutionärer, hjältemodigt för sin organisation och därmed Kinas frihet. Partiet räknar f. n. 20-25,000 medlemmar, kommunistiska ungdomsförbundet c:a 15,000. Sista tiden kan man tydligt se en konsolidering av partiet. Givetvis kommer där också i framtiden att bli slitningar, partiella nederlag o. d., men klasskrafternas gruppering är f. n. sådan, partiets inre konsolidering sådan, att vi inte har någon som helst anledning att se pessimistiskt på den stora kinesiska revolutionens utsikter.

Erfarenheterna från den kinesiska revolutionen har oerhörd betydelse för oss, inte bara från standpunkten av denna revolutions egen framgångsrika utveckling. För det första har den kinesiska revolutionen ställt oss inför kolonialproblemet i hela dess konkreta gestalt. Vi har rört vid det problemet förr, vi var principiellt klara med dess betydelse, men hela dess komplicerade sociala klassnatur, det komplicerade i uppgifterna som är förbundna med ledningen av en så väldig kolonial revolutions ledning, har först allra sista tiden stått fullt konkret inför oss. Vi har fått rika erfarenheter om koloniala revolutionsdrag, lärt oss ta hänsyn till säregenheterna i utvecklingen i de olika länderna.

Och nu som parallel till den kinesiska revolutionen några ord om revolutionsproblemet i Indien, ett problem som inom närmaste tid kommer att höra till Kominterns viktigaste. Indien är likaledes ett kolonialland. Indien är likaledes ett av den engelska imperialismen underkuvat land. I Indien finns det likaledes en nationell frihetsrörelse. Men det vore synnerligen förhastat, om vi skulle mekaniskt överflytta erfarenheterna från vår taktik i Kina på förhållandena i Indien. Varför? Därför att där råder helt andra klassförhållanden. Därför att vi där från första början kommer att ha ett helt annat läge än i Kina.

Brittiska regeringen har sista tiden manövrerat utomordentligt skickligt ifråga om Indien. Den har naturligtvis inte lyckats få de breda massorna över på sin sida. Men den har sista tiden gjort den indiska industrin en rad eftergifter. Förr var Indien ett land som exporterade råämnen och importerade fabriksprodukter från moderlandet, England. Englands politik gick förr ut på att hålla Indien kvar i en råämnesleverantörs läge och inte ge det möjlighet att utveckla en egen industri. Men under inflytande av ryska och kinesiska revolutionerna och hela den kapitalistiska krisen samt framför allt rörelsen i Indien självt tillät engelska regeringen Indien att införa en egen tulltaxa och vidgade en smula ramen för den indiska industrins utveckling. Den började allt mer kurtisera spetsarna inom de intellektuella och den indiska, bourgeoisin ifråga om självförvaltning och uppnådde att en avsevärd del av den förskarp revolutionära indiska bourgeoisin nu befinner sig i block med den brittiska imperialismen, i motsättning till Sovjet-Unionen.

Är det otänkbart, att vi i Indien skulle kunna gå med på samarbete mellan proletärerna och den nationella bourgeoisin? Nej. Finns utsikter att i Indien skapa något samlingsparti liknande det kinesiska Koumintang? Nej. Kan vi göra gemensamma aktioner från fall till fall? Ja. Om något långvarigt block kan det självfallet inte bli tal, om att längre tid stödja den indiska bourgeoisin. Denna uppfyller icke de villkor, som Lenin formulerade.

För det första, för den indiska bourgeoisin ingen varaktig kamp mot den brittiska imperialismen. För det andra, för den en aktiv kamp emot kommunisterna, som den hindrar att få aktionsfrihet. Den indiska bourgeoisin är redan aktivt fientlig emot oss. Klassförhållandet är här ett annat, frågan står här annorlunda, trots att Indien likaledes är ett koloniland.

Om jag toge ett land som Egypten, Persien eller något annat land, så vore det ingen svårighet att visa opp, att i vart och ett av dessa land finns det egna specifika drag i typen av samhälliga förhållanden, som tvingar oss att på det mest uppmärksamma sätt *konkret* analysera läget i landet utan att på något sätt nöja oss med allmänna teser om kolonialfrågan. Det är otillåtligt, det duger inte.

Slutord.

Jag kommer till slutet. Om vi nu ser på de väsentligaste slutsatser, som vi kan dra ur allt detta, som här anförts, så har vi först att påpeka, att vi är på väg in i ett visst nytt avsnitt av den internationella utvecklingen, som är *gynnsamt för Komintern*. I Västeuropa utvecklar sig den kapitalistiska stabiliseringens motsägelser och i samband därmed försiggår en bestämd vänsterorientering av arbetarklassens breda massor. Vi ser, att stabiliseringens inre motsägelser, framför allt de ekonomiska, återspeglas i en tillspetsning av de socialklassmässiga motsägelserna. Vi ser, hur arbetarklassen, efter de nederlag den lidit i de gångna åren, hämtar sig något och börjar sluta sina leder, lyfta sina fanor högre. Vi ser, hur den utvecklar sig åt vänster, hur den revolutionerar sig, på nytt reser klasskampens problem i skarp form och därmed skapar grundvalen för utvecklingen av ett massarbete av den kommunistiska rörelsen. Vi inträder just nu icke i ett avsnitt av "pacifiering" utan i ett avsnitt av *de koloniala stridernas utveckling*, därför att den stora kinesiska revolutionen icke har gått under utan lever och utvecklar sig, därför att den med sin mäktiga anda befruktar den indiska revolutionen, vilken f. n. genomgår en etapp av dov jäsning och oundvikligt kommer att träda in på historiens arena i den stora kampen emot imperialismen.

Vi ser, hur den *europiska kapitalismen* försöker korrumpdera arbetarklassen med nya metoder, hur den i detta syfte förbinder sig med socialdemokraterna, men samtidigt ser vi, att den europeiska kapitalismen inte ger någon grundval härför och att den trots en stegring av konjunkturkurvan står inför nya jättestora motsägelser, åtföljda av allt skarpare klasskamp, och slutligen ser vi, hur trots de pacifistiska illusionerna, idyllerna och socialdemokratins bedrägeriförsök — hur trots detta i det kapitalistiska samhällets sköte mognar fram konflikter av väldig kraft.

Må de socialdemokratiska småborgarna trösta sig med illusionerna om den kapitalistiska ordningens "fredliga liv" och nya fredsepok, som förmenas komma att befria hela mänskligheten från krigen. Den nyktra marxistiska analysen avslöjar obarmhärtigt vår tids grundläggande realitet: den kapitalistiska regimen drar obönhörligt in mänskligheten i jättekatastrofer, vars mått kommer att överträffa världskriget av 1914. Samtidigt visar denna marxistiska analys, hur redan i samma kapitalistiska samhälles sköte i viss mån mognar motståndskrafterna emot de imperialistiska periodernas förstörelsebringande katastrofer. Framtiden lovar oss intet lugn. Den lovar förbittrad kamp. Men i den kampen kommer den kommunistiske arbetaren inte längre att uppträda i en ensam Liebknechts gestalt. Han uppträder redan som organiserad kraft i kampen, en kraft som redan har organiserat sina första

leder och som fullt medvetet inträtt i det nya konfliktavsnittet i mänsklighetens historia. Och om vi än inte kan garantera, att hela arbetarklassens massa kommer att resa sig på en gång och vid första skottet mot Sovjet-Unionen, så kan vi vara vissa om, att detta första skott sätter på benen och mobiliserar alla de bästa i arbetarrörelsen, att vi — kanske i förbittrad kamp och genom tvivlets och vankelmodets olika stadier — till sist frigör en så jättestor, oceanisk revolutionär våg, som slutgiltigt spolar bort sista resterna av det kapitalistiska barbariet!